

Limes fietsroute - deel 2 Oostenrijk en Hongarije, Donau en Puszta langs de noordgrens van het Romeinse Rijk (van Noordzee naar Zwarte Zee),

Wijzigingen en aanvullingen bij de 2e druk, uitgave 2009 (er is geen latere uitgave).
Bijgewerkt door de routemaker / auteur, Clemens Sweerman, tot april 2017.

Romeinse overblijfselen

- blz. 42 **Passau** Het Römermuseum Kastell Boiotro is geheel vernieuwd.
- blz. 55 km 115 **Enns** - Lorch; de opgegraven en geconserveerde fundamenten onder de St.Laurentius basiliek zijn van een Romeinse Villa, met thermen en een tempel. Daarop werd een vroege Karolingische kerk gebouwd. De fundamenten strekken zich uit onder de gehele basiliek.
- Kaart 10 km 35,5 tot km 139 Vanaf Freizell zijn langs het oeverpad met kilometers afstanden enkele Romeinse zuilen geplaatst met rondom een muurtje en voorzien van informatie.
- Kaart 26 blz. 85, het kleine museum 'Auxiliar' bevindt zich in het Kulturhaus, open zon- en feestdagen.

Met trein en fiets terug

Nightjet slaaptreinen rijden van Budapest naar München en vanaf Wenen naar Keulen en Düsseldorf. Reservering is nodig vanwege een beperkt aantal fietsplaatsen; dat is tot een dag voor vertrek mogelijk. Voor fietsers die in Wenen eindigen zijn kaartjes en reserveringen vanuit Wenen ook verkrijgbaar op station Klosterneuburg, even vóór Wenen aan de fietsroute.

Vanaf Düsseldorf wordt je met de fiets over Venlo naar Eindhoven geleid, maar vanaf april 2017 rijdt Abellio met een sprinter van Düsseldorf naar Arnhem, waardoor de verbinding met Nederland aanmerkelijk verbetert. NS berekent hiervoor merkwaardigerwijze een duur grensoverschrijdend ICE-tarief, dus in Arnhem kun je beter een voordeliger kaartje kopen bij Abellio, net als in Düsseldorf.

Er rijden ook dagtreinen met fietsruimte vanaf Budapest en Wenen naar München, en over Neurenberg naar Hannover, waar je overstapt op de internationale IC trein naar Deventer, Amersfoort en Amsterdam. Tussen Wien Südbahnhof en Budapest Déli pu. (aan de westkant van Buda) rijden moderne treinstellen met een lage instap en fietsruimte. Vaak 1x overstappen in Hegyeshalom of in Győr, maar op hetzelfde perron. Deze trein stopt in diverse plaatsen aan de fietsroute gelegen.

Bij reizen met familie of een groepje, of met een Rail-Plus kaart, zijn in het buitenland aanzienlijke prijskortingen mogelijk (Sparpreis / Sparschiene). In Duitsland voorts op regionale treinen met dagkaarten per regio, of met groot voordeel voor samen reizen op zaterdag en zondag met een Schönes Wochenende Karte. In dat geval wel rekenen op enkele overstappen met wachttijden.

In alle gevallen is een internationaal fietskaartje nodig.

Zie voor actuele verbindingen ook www.treinreiswinkel.nl, www.db.de, of www.citynightline.ch.

Gebruik van GPS-tracks.

De fietsroutes zijn zorgvuldig samengesteld en ter plaatse onderzocht, dus niet op een eenmalige tocht of virtueel vanaf een scherm. De meest recente fietsgidsen zijn samen met deze updates, bepalend voor de actuele routes. GPS-tracks zijn daarvan afgeleid en blijven een hulpmiddel dat van nut kan zijn in steden, of bij ommetjes. Op internet aangeboden tracks zijn vaak verouderd, kennen omwegen of soms ernstige fouten als autowegen. Gecorrigeerde GPS-tracks bevinden zich tot nu toe op de website van europafietsers.nl

Algemeen

De Donauradweg (DRW), in Oostenrijk (R1) en in Hongarije is inmiddels opgenomen in de Euroradweg 6, waardoor veel bordjes zijn vervangen of aangevuld met R6. Een aantal paden werd verder verbeterd, waardoor het op veel trajecten bijna niet fout kan gaan en het niet meer nodig is iedere bocht en afslag in de routetekst op te nemen. De Limes fietsroute wijkt echter soms bewust af langs Romeinse historie.

Tijdens en kort na perioden van overvloedige regenval in de afgelopen jaren, staan delen van de fietsroute langs de Donau onder water en zijn sommige veerverbindingen tijdelijk uit de vaart. In dat geval kan men met een omleiding over de weg verder fietsen.

Als het water weg is moet echter vaak eerst nog een laagje slib verwijderd worden.

Kaart 8 km 144 **Passau** na renovatie van het Römermuseum in voormalig Castellum Boiotro is de vaste expositie vernieuwd en uitgebreid met een 'Römerstereoskop', een 3D voorstelling die een levendig zicht biedt op de Romeinse periode van de stad.

Kaart 26 en 27

- km 30 (terug km 118) De unieke **Schiffmühle** was gezonken, maar is met veel hulp en moeite gered en weer hersteld: bezoek per historische Tschaïke op zon- en feestdagen 14 uur, www.schiffmuehle.at
Zie ook [Film auf Youtube](#)

- km 47 (terug km 100) **Bad Deutsch-Altenburg** het Museum Carnuntum biedt een expositie rond het thema religie en Romeinse Cultus, voorzien van voorwerpen uit het omvangrijke museumdepot.

- uitstapje naar **Petronell-Carnuntum** Het Archeologische Park heeft als hoofdthema de Romeinse bouwwijze en luxe levensstijl met verwarmingssystemen en vooruitstrevende watervoorzieningen.

- km 51 (terug km 96) **Hainburg** toont in de Kulturfabrik aan de Donau een hoofdexpositie vanaf de Volksverhuizingen tot de Oostenrijkse ontdekkingsreizigers.

Rondje Hongarije inkorten Fietsers die op het Balaton alternatief een kortere route terug willen rijden naar Budapest, kunnen bij Kalocsa (traject 8.2, km 114) langs de Donau de Euroroute 6 bordjes volgen, en komen bij Szalkszentmárton (traject 6 km 68) vanzelf weer op de Limesroute.

Zij kunnen nabij Solt op de Révbépuszta Csarda 's zomers een dagelijkse paardenshow bijwonen.

Route aanwijzingen in Duitsland

Kaart 1 km 9,5: de fietsroute gaat ↑ (naar *Walhallatempel ↖ door tunneltje),

Kaart 3 km 50 ↗ fp langs oever, km 51 na linkerbocht fp omhoog, rotonde → (naar *Straubing ↘ brug).
Terug km 95: na linkerbocht om rotonde ← fp omlaag, volgt bocht rechts langs oever.

Kaart 5 km 83,5 situatie gewijzigd: na brug (Kanal) ↗ gravel fp, km 86 ↑ onder spoor, **Deggendorf**, na 250m ↖ kruis spoor, km 87 einde fp ← Edlmairstraße ⓘ.

Terug km 58: **Deggendorf** bij 2e stopl ← Edlmairstraße, na 400m ⓘ → fp, km 59 onder viaduct ← kruis spoor →, km 62,5 einde fp ↖ brug (Kanal), spl ↗ = oude route.

Kaart 6 km 108 bij aanwijzing toevoegen: vóór brug → gravel, na 500m kruis weg DRW volgen.
km 110,5: bij pomphuisje ← brug.

Kaart 7 km 120 fp gaat nu met bocht onder de brug door (naar **Vilshofen** Donaubrug over).

Kaart 8 km 143 **Passau** Het oeverpad is 's zomers geheel verstopt met boottoeristen: de weg nemen.

Oostenrijk

Kaart 10 km 31 Niederanna: op het gebouwtje aan afslag staat geen Feuerwehr meer.
km 35,5 bij Freizell is een replica Romeinse zuil neergezet, met een infobord.

Kaart 11 km 54 bij Wies is ook een Romeinse zuil geplaatst.

Blz. 55 km 115,5 **Enns**, van de Porta Decumania staan alleen fundamenten, hier → fp langs watertje.
km 116,5 de Mitterstraße maakt op het volgende kp een bocht naar links.
km 118 in Enghagen op 2e spl ↗

Kaart 15 km 146,5 Eizendorf is samen met 4 andere dorpen grotendeels verdwenen ten behoeve van grootschalige waterwerken om overstromingen tegen te gaan met 30 kilometer dammen, overloopgebieden en 7 kilometer schutmuur.

Kaart 17 Bij **Ybbs** is de route veranderd: km 0 na Pulverturm ↑ na 500m weer ↑ Au Promenade,
km 2: bordjes R1 zijn vervangen door R6.

km 10 (terug km 132) het Donauveer naar ▲ bij Marbach vaart alleen op za. en zo.
Km 10,5 aan begin Krummnußbaum staat het Gasthof achter een keermuur.

Kaart 18 km 27,5 afslag na Melk is slecht zichtbaar; ↘ en ← fp ri Krems.

Kaart 19 km 54,5 Rossatz ↘ volg bochten R6, na 500m ← langs ▲
km 60 bij Radweg Tulln staat nu ri Furth en Grüner Weg aangegeven.

Kaart 20 km 62 is nu een tunneltje onder spoor.

Kaart 21 km 95 kruis spoor, na 200m ↗ langs Pichelsdorf,
km 102 vóór rot → fp, na 200m ↙ fp ri Tulln, na 200m onder brug ↘ omhoog, na brug ←.dijk.

Kaart 23 km 129 Klosterneuburg, op kp bij ▲ nu ↑ fp.

Kaart 24 km 12: vóór de Bierstube schuin links de dijk af, na 200m ← kruis vw ri Orth.

Kaart 25 km 30,5 met de Tschaïke bezoek aan de Schiffmühle op zondag 14 en 15.30 uur.

Kaart 26 km 45,5 let op gewijzigde situatie: net vóór brug ← fp omhoog, boven ↘ smal fp Donaubrug.

Hongarije

Kaart 29 km 105 ontbreekt met de regel: op vw →
Terug km 43 bocht links vervangen door: op spl ↖ Fö utca, begin van Dunasziget.

Kaart 30 km 147 begin Györ op fp bij rotonde ↖ naar brug (Mosoni-Duna).

Kaart 31 **Györ** het centrumplein nu voetg. gebied: fietsers toegestaan.

km 1 ↖ stopl, overkant rotonde → fp langs toren,
km 2,5: bij éénr.verkeer op fp gaan fietsers rechts om de rotonde heen.

- km 3,5: fp kruist vw, bocht links onder viaduct, bocht rechts kruis spoor.
 km 7: geen stoplichten maar nu op rotonde ↑
Terug km 183: geen stopl. maar op rotonde ↑
 km 185: fp rechts langs rotonde, bij stopl ↑ ri fietsers centrum Győr.
 km 187,5: langs rotonde op fp ↗ over spoor,
 km 188: onder viaduct, na 100m langs watertoren stopl ↑, na 50m stopl ← kruis vw,
 overzijde ← en 1e → Tarcsay Vilmos utca, na 100m ← Bajcsy Zsilinszky út.
 km 10.5 rotonde ↑ over snelweg, (terug km 178,5 rot ↑ over snelweg).
- Kaart 32 km 34,5 Ács, (terug km 149,5) verkeersweg N1 is zeer druk (*Eurovelo 6 pad is te slecht*).
 Kaart 33 *Terug km 142,5 Komárom: de afslag is zonder stopl. en 750m na de spoorovergang.*
 Kaart 34 km 67 net na Tata, einde ↗ en ↑ fp ri Szomód.
 Kaart 35 km 112,5 (terug km 70,5) verkeersweg N11 naar Esztergom is erg druk.
 km 117,5 **Esztergom** route gewijzigd; na ronde kerk rot ←, na 400m vóór brug →, langs kerk,
 km 118 vóór plein ←, na 50m → langs oever, na 300m kruis weg,
 km 119 bij voetbrug en basiliek ↗ fp langs Donau (*centrum* →).
- Kaart 37 km 157 Tahitótfalu: bocht links op de hoofdweg, na 250m rechtsaf ri Pócsmegyer.
 Kaart 38 km 170 Szentendre: net vóór de aansluiting op D11 wijst linksaf een wegwijzer naar een
 opgeknapt fp dichters langs de oever, dat uitkomt bij het brugje van km 172.
 De weg na het bruggetje linksaf is slecht, maar fietsbaar en sluit aan bij de route km 176.
Terug km 18,5: na het tunneltje onder N11 ← over brugje meteen → fp ri Szentendre.
- Kaart 39 km 25 2e rot ↑ Szigethalom, ↗ ri Toköl.
Terug km 175,5: de afslag op het kp is al na 100 meter.
Terug km 180: kruis spoor schrappen.
- Blz. 116 km 190 **Budapest**: na de brug bocht rechts omlaag, na 100m stopl → Promenade onder brug.
 In Budapest hebben 65-plussers gratis vervoer met metro, tram en bus. Paspoort tonen.
- Blz. 117 km 3,8 na Szabadságbrug → fp omlaag, na 300m stopl ↑ fp Donau oever.
- Kaart 42 km 82 (terug km 104) de kiosk is opgeheven, bij km 86 (terug km 100) is een restaurant met ▲
 Kaart 43 km 131: de N54 is druk met vrachtverkeer, na Orgovány kan bij km 123,5 in de linkerbocht
 ↑ een doorsteek van 4 km zandpad gemaakt worden: bij droogte is dit echter al snel te mul.
(terug bij km 52 de N54 kruisen, pad maakt na 100 meter bocht links en rechts)
 km 131 op bord staat nu ri Baja aangegeven.
 km 144 (terug km 41) Bugac, het pension met manège is opgeheven. Aan de weg is een B&B.
 Het toeristische smalspoorlijntje is opgeheven.
- Kaart 48 km 125,5: vanwege de nieuw aangelegde weg nu na ca. 500m, dus bij km 126 → '20T',
(terug bij km 2 einde op vw ←)
 km 128 Gyula kent nu een aangenaam voetgangers gebied met fietsstrook: richting centrum
 en de burcht meteen na de rotonde ↖ fp door parkje met fonteinen, over kleine brug.
- Alternatief Balatonmeer**
- Kaart 49 km 16: na 100m moet zijn: in bocht ↑ ri Pannonhalma.
 km 21: op spl ↖ na 350m op kp ← ri Nyalka, klim 1km met stukje 12%.
 Deze steile klim naar het klooster valt te mijden, door op het kp ↑ te fietsen,
 en na 0,5 km ↑ ri Nyalka, na 2,5 km einde →
- Kaart 52 km 98 de lange afdaling van Hárskút naar Márkó heeft nu een goed wegdek.
 km 106: de gevaarlijke autoweg bij Márkó is vervallen na aanleg van een nieuwe snelweg:
 in Márkó op kp vw →, bij km 107 ↑ over snelweg ↑ ri Band, km 108 ↑ begin van Band,
 km 110,5 gaat nu over snelweg, km 112 na Herend heeft nu ook een viaduct over de snelweg.
- Kaart 53 km 142,5 bij de afslag staat nu een bord ri Aszófö.
 Kaart 54 km 5,5: langs slagboom ↑ weg vervolgen.
 Kaart 56 km 76,5 - 83 Simontornya, de N61 naar Cece wordt steeds drukker met o.a. vrachtverkeer.
Voor een rustiger variant: vw N61 kruisen en na 1 kilometer bij de brug een nieuw fp volgen
 langs het riviertje de Sió naar Pálfa, en daar linksaf op de weg naar Vajta. In Vajta linksaf
 naar Cece en na 6 km rechtsaf naar Nemetkér (ri Dunaföldvár) = km 83 van de route.
 De kortere zandweg van Vajta naar Nemetkér is doorgaans te mul (*een test is welkom*).
- Kaart 57 km 109,5 in Paks: einde op vw ← ri Budapest, D.György út. (*dus niet ri. Pecs*)
 km 111,5: het spoorwegmuseum in het stationnetje van Ópaks is opgeheven.
 km 124,5 op nieuwe rotonde ri Kalocsa, km 125 rotonde ← (=2e →) ri Kalocsa.

- Kaart 58 km 24,5: de afslag ← langs het museum is pas ca. 1 km na de sporkruising.
 Kaart 59 km 50: Kiskunhalas op nieuwe rotonde ↑
 Kaart 60 km 104: op nieuwe rotonde ↑, begin van Szeged, km 109 na over spoor ook op rot ↑.
 Kaart 61 km 121 tot km 127 in 2010 waren stukken met zeer slecht wegdek en kuilen.
 km 123,5 Rákóczitelep: vanwege de aanleg van een autoweg is een omleiding mogelijk.
 km 142 Hódmezővásárhely: op de vermelde vw mag eigenlijk niet gefietst worden; beter ↑
 ri centrum tot 200 m vóór spoor, bij Fánccsy ut. aansluiting op de hoofdroute.

Kampeerterrainen

- Kaart 4 km 54 (*terug km 91*) de ▲ in Reibersdorf is opgeheven.
 km 70 (*terug km 76*) ▲ boerderij Josef Plank, Waltendorf 19, veldje bij B&B.
 Kaart 7 km 114 (*terug km 31*) Unterschöllnach: ▲ en ☞ van Fam. Schmid is er niet meer.
 Kaart 24 km 6 (*terug km 142*) naar ▲ Am Kleehäufel, brug volgen over Neue Donau, einde → bordjes.
 Kaart 27 km 66 (*terug km 81*) ▲ Bratislava is verwaarloosd en ligt 9 km noord-oost, over drukke wegen
 dwars door de stad.
 Kaart 36 km 119 (*terug km 69*) Esztergom: een nieuwe kampeerplaats Gyopár met huisjes bij het
 natuurvriendenhuis aan de Vaskapui út. Op de helling aan de Donau gelegen.
 Kaart 39 km 21 (*terug km 164*) de vermelde campings liggen te ver van de route bij *Dunavarsány*.
 Kaart 41 km 50 (*terug km 135*) de camping na de brug bij Ráckeve is opgeheven.
 km 59 (*terug km 126*) de camping van Dömsöd ligt 4 km noordelijk aan een zijweg van N51.
 In de zomer is er ook een eenvoudig kampeerterein bij het strandbad aan de Donautak.
 Kaart 42 km 86 (*terug km 100*): ■ met nieuwe kleine ▲ Homokpuszta aan de route (hopelijk blijvend).
 Kaart 43 km 140 (*terug km 45*) in Bugacpusztaháza is geen camping meer.
 km 144 op kp → (*terug km 42 kp ←*) ▲ na 1,5km bij de Csárda aan ingang Nationaal park.
 Kaart 44 km 161 (*terug km 25*) camping 'Ons Dorpske' (Ned.), 4 km richting Kiskunmajsa, zie bord.
 Kaart 45 km 36 (*terug km 91*) Hódmezővásárhely, de camping is opgeheven.
 Kaart 56 km 81 in *Órspuszta (10 km noord)* is geen kampeerplaats meer.
 km 83 Cece: ▲ Aucost ligt 4,5 km zuidelijk ri Vajta, ook ☞, wel een drukke weg.
 Kaart 57 km 111,5: de zomerkampeerplaats na het Donauveer is opgeheven.
 km 114,5 de ▲☞ ligt 5 km voorbij Dunapataj in *Szelidi Tó, totaal 14 km*.

Overnachtingen onder dak

- Kaart 4 km 70 (*terug km 76*) B&B boerderij Josef Plank, Waltendorf 19, tel. 09906-492.
 Kaart 21 km 91 (*terug km 51*) Zwentendorf: B&B fam. Zelenka, tel. nr moet zijn 02277-2931.
 km 97 (*terug km 44*) Langenschönbichl, Radlerbauernhof, Rosina und Anton Bauer,
 Hauptstraße 33, aan de route, tel. 02272-7261. Ook geschikt voor uitstapjes.
 Kaart 22 km 121 (*terug km 20*) Höflein, hotel Roter Hahn, Hauptstraße 142, heeft tel. 02243-80097.
 Kaart 27 km 57 (*terug km 89*) Wolfsthal: Gasthaus Fidi heeft geen B&B en is weg.

Wenen aanvulling met budget hostels nabij het Westbahnhof.

- Wombat's City Hostel, Mariahilferstraße 137, naast Westbahnhof, tel. 01897-2336.
- Hostel Ruthensleiner, Robert Hamerlinggasse 24, tel. 01893-4202.

Budapest aanvulling met enkele budget hostels.

- HBC Hostel, Nagymező utca 49, tussen Nyugati pu. en parlamentsgebouwen, tel. 1269-0244, eenvoudig, maar in een sfeervol gebouw in het centrum, met de fiets op de binnenplaats.
- Universitas Hostel, Irinyi utca 9, aan de route bij Petöfi híd, tel. 1343-0748.
- Kinizsi hostel, Kinizsi utca 2-6, tussen Szabadság híd en Petöfi híd, tel. 1343-0748.
- Domino Top hostel, V.Váci utca 77 / Havas utca 6, bij Szabadság híd, tel. 1235-0492.
- B&B Akacia, J. Sinko, Posa Lajos 9, met keuken, nabij het centrum, tel. 1222-4847.

- Kaart 26 km 37 (*terug km 111*), in *Eckartsau* is B&B bij fam. Moik opgeheven.
 Kaart 30 km 147 Györ: er is ook een B&B bij de ▲ Hédervári utca 56, aan de route.
 Kaart 43 km 131 (*terug km 55*) *Jakabszállás 1 km*, B&B Zsolt & Tamás Gedeon is een eko-traditionele
 boerderij in het Nat. Park bij een beschermd zoutmeer, eigen producten, ook tel. 030-3497755.
 km 144 (*terug km 42*) Bugac: vanaf kp ligt na 1,8 km de ingang van het Nationale Park,
 bij de Karikás Csárda (■☞▲). De vaste dagelijkse paardenshow begint om 12.15 uur,

- in het Park na 2 km zandpad, of paard en wagen nemen. In Bugac zelf is ook een B&B.
km 144,5 (*terug km 41*) B&B met kampeerterrein is opgeheven.
- Kaart 45 km 19 Mindszent aanvulling: Gasthaus Apo, Köztársaság tér 2, tel. 30-2191830.
km 26 Mártély aanvulling: Faluház Panzió, Fő utca 49 (= hoofdweg), tel. 62-528060.
km 34 Hódmezővásárhely: Papaczárdá Panzió, Szántó K.J. utca 168, tel. 62-239930.
Hódmezővásárhely: Panzió Kenguru, Dr. Rápcsák utca 78, tel. 62-534841.
Hódmezővásárhely: 🏠 bij de Landbouwhogeschool, Petöfi utca 10, tel. 62-246466.
- Kaart 50 km 49,5: in Bakonytamási bevindt zich een B&B aan de route.
- Kaart 52 km 98: in Hárskút zijn twee van de genoemde B&B gesloten.
km 108 Bánd: aanvulling B&B Kakukk Vendéglo Panzió, Petöfi S.utca 82, tel. 88-272017.
- Kaart 54 km 2 Szántód, bij de kruising van N7 staat pension Laguna.
- Kaart 55 km 43 Iregszemcse: bij vraag verhuurt het eetcafé aan de hoofdweg een ruime kamer.
- Kaart 56 km 76 Simontornya: B&B Gála Panzió, Fürdő utca 5, tel. 074-486120 (ander nr. dan poort).
- Blz. 182 km 129 in Kalocsa heet hotel Danubius nu Wellness en valt in een hogere prijsklasse.